ההסתדרות — גורם מכריע בחיי המושבה

בשנת 1922 לא היתה עדיין רע־נה חשובה כנקודת התיישבות. אולם כבר רחשו על קרקעותיה חיי פועלים. 11 יהודים ובתוכם 2 שומ־רים הקימו להם 5 אוהלים וניגשו לקדוח ולחרוש. לאט לאט גדל מס־פר הפועלים ובשנת 1924 הגיע מספרם ל־200. הפעילים שביניהם הניחו את היסוד לארגון ציבור הפועלים במקום.

בשנה ההיא נבחר ועד הפועלים הראשון ומסביבו התרכזה כל הפ־עילות הציבורית של המושבה. עד מהרה הוקם גם „בית הפועלים" הראשון, צריף גדול בן 6 חדרים בו נערכו הרצאות ומסיבות. ישי־בות ופגישות. בשנת 1925 הוקמה לשכת־עבודה משותפת לאכרים ולפועלים. כעבור 5 שנים הוקמה מועצת הפועלים הראשונה וכמז־כירה הראשון נבחר חה׳ שטר (סמגרינסקי) — כעת חבר מזכי־רות מרכז הקואופרציה.

בשנות השלושים נקבעה גם דמותה המשקית של המושבה שהתבססה בעבודה עברית מאורג־נת, בפרדסיה המוצלחים ובגינות הירק המסופחות. ציבור הפועלים המאורגן ניהל בשנים האלה — יחד עם פועלי כל הסביבה — מא־בק עקשני על עבודה עברית בפר־דסי השרון, שהיה מלוה גם במא־סרים הבוניים, משמרות, אכיפות מהאה וכו׳.

בפרוץ מלחמת העולם השניה הוגנו יסודותיהם של מוסדות ההס־תדרות במקום ומועצת הפועלים יכלה לפעול במלוא התנופה בכל שטחי העבודה. בשנים אלה מילאו תפקיד חיובי בחיי ציבור הפוע־לים גרעיני הקיבוצים שישבו על אדמת המושבה ובגבולותיה. חב־ריהם לקחו תמיד חלק פעיל במ־אבק למען עבודה עברית ועבודו מאורגנת. עם חברים אלה נמנה גם השר גיורא יוספטל ז״ל. גם חברי המושבים שהתבססו בקרבת המושבה עזרו הרבה לחיים הציבו־ריים. ההתרחבויות והתרבותיים. במ־יוחד יש לציין את עזרת מושב נבעת חן, שהוקם בשנת 1933 והי־ריר מעורים עד היום הזה בחיי ההסתדרות במקום.

שנות המלחמה היו במושבה שנות גיוס והתנדבות. במלחמת השחרור נמצאו בני המושבה בין כובשי הנגב ופורצי הדרך לירו־שלים. רבים מהם לא זכו לשוב לביתם ואת זכרם הנציחה המושבה בגל־עד שהוקם על יד בית הספר התיכון.

לאחר קום המדינה הצטיינה רע־נה בקליטת עולים: בתחומה הו־קם מחנה העולים הראשון בארץ. מישוב קטן שמנה רק 3000 נפ־שות הלכה והתרחבה והגיעה כעת לאוכלוסיה של 11 אלף נפש. במסגרת זו הוקמו שיכונים שונים בגבולותיה של המושבה.

שמירה על צביון חקלאי

עם זאת נאלץ היה ציבור המר־עלים לפתוח מוסדות מתאימים לשם קליטת העליה הזאת ומיזוגה בחיי המושבה. כך הוקמה קרית ההסתדרות במושבה המרכזת בתו־כה כל מוסדות ההסתדרות במקום. פועלי המקום שמחיים שהמושבה לא הלכה בדרכי שכנותיה והיא שומרת על צביונה החקלאי והמר־שבתי.

תשומת לב מיוחדת הופנתה ע״י מועצת הפועלים למצבן של השי־כונות הנידחות. הוקמו מועדונים מרווחים ונאים שבהם מפגיש בכל ערב חיי חברה ותרבות ערים ומ־גוונים.

הפעולה התרבותית קיבלה בש־נה האחרונה תנופה גיבורת בגלל השיתוף עם ועדת החורבות שע״י המועצה המקומית. מה שנוצר לה־עסוקה סובלת המושבה בכל יתר ישובי השרון מחוסר ידיים עוב־דות, במיוחד בענפי החקלאות השונים.

בשנים האחרונות התחילו להת־עניין ברעננה בעלי מפעלים שונים וקבלנים רבים. כל הדבר גרם אמ־נם להתעלאה במחירי המגרשים ועם זאת התעוררו סיכויים להרחבת איזור התעשיה, ולהגדלת האוכלו־סיה.

כדאי לציין שמועצת פועלי רע־נה חולשת על שתי רשויות מוני־ציפליות: של רעננה ושל המוע־צה האיזורית חוף השרון, ושסח שיפוטה מגיע עד לכביש אביר, המחבר את כביש פ״ת—חיפה עם כביש החוף המוביל לנתניה.

מועצת הפועלים מוציאה זו השנה התשיעית בטאון בשם „דבר ההסתדרות" המופיע בקביעות פע־מיים בשנה.

פעולה שקטה, רב־גונית ויסודית זו הביאה לפני שנים מספר לה־קמת הנהלה פועלית במושבה. הפועלת תוך תיאום מלא בכל השטחים עם מועצת הפועלים לטו־בת כלל התושבים וציבור חברי ההסתדרות בפרט.

א. שפטי

קרית ההסתדרות ברעננה

מאגודה לבנק

מבחינת השם „בנק פועלים" ברעננה הוא רק בן שלוש. לאמיתו־של־דבר זהו רק „קנקן" חדש ועם מיזוג „הלואה וחסכון חקלאי" עם בנק הפועלים בשנת 1960 הועברה אליו המסורת של המוסד הכספי הראשון במושבה, של שירות אדיב לציבור הרחב ברעננה.

הבנק משרת את חוגי המסחר ורוב ציבור הערבים מקבל מש־כורתו באמצעותנו; כמו כן הוא קשור, במובן, בכל מוסדות ההס־תדרות במקום.

מאז המיזוג, פעולות הבנק הם בגידול מתמיד והיקפו הפיננסי גדל במידה ניכרת. הוא מעמיד את שירותו לפיתוח מושבתנו, הן על ידי הגדלת היקף ההלוואות והן על־ידי קרן לפיתוח רעננה (שהוק־מה לאחר המיזוג בשותפות הבנק וחברי הלואה וחסכון לשעבר ומ־שמש מנוף למימון פיתוחם של מפעלים חשובים במושבה).

פעולות הבנק מסתעפות לסוגי השירותים של הבנקאות המודרנית, מנתינת הלוואות לבודדים הנכנסים לשיכונים או המשפרים את דירד־תיהם, לחברי קרנות הביטוח, למ־שק־עזר ומשקים ועירים, לעולים הדשים ועד להלוואות למוסדות ומפעלים.

הבנק שוקד על הגברת החסכון באמצעות התכניות השונות כגון: חסכון לתיכון, חסכון ילדים ונוער, חסכון מטמון ומטמון צמוד.

הבנק משרת את לקוחותיו המ־קבלים פצויים מגרמניה; כמו כן מטפל בכל עסקות משבע־יזר.

לקוחותינו מקבלים הדרכה נאמ־נה בכל הנוגע לפעולות הבורסה לניירות־ערך; כמו כן להשקעות בספיות המאפשרות קבלת רווחים הוגנים.

ההנהלה ועובדי הבנק יעשו גם בעתיד במיטב יכולתם לשפר את השירות הניתן ללקוחות ולהגדיל את האפשרויות למימון תוכניות פיתוח המושבה.

יותר מ־½ תושבי רעננה גרים בבתים שניבנו ע״י שכון עובדים

השיכון ההסתדרותי היה אחד הגורמים החשובים בהתפתחות רעננה.

עם הקמת מדינת ישראל ועם פתיחת שעריה לעליה המונית היה ברור שעתידה של רעננה — כמו עתידם של יתר הישובים תלוי בקליטת עולים. עם זה עמדו בפ־ני חברת „נוה־עובד" — היום „שכון עובדים" — שני תפקידים: 1) שכונם של פועלי המושבות הר־תיקים, 2) הקמת מפעל שכון גדול לשכון עולים.

מיד עם הקמת המדינה בשנה 1948 התחילה חברת השכון ההס־תדרותית בבנין שכונה אשר ובה כ־40 בתים לפועלים הותיקים ו־20 דירות לשכון עולים.

בשנת 1950 כשההסתדרות גיג־שה להקמת מפעל גדול לשכונם של 10.000 מחבריה הוותיקים, שע־לו ארצה עם העליה השניה וה־שלישית נבנתה גם ברעננה שכונה מיוחדת מיועדת למטרה הזאת: „שכונת דוד רמז" ובה 150 דירות. שלוש שנים יותר מאחר הוחל בבנין שכונה יותר גדולה לשכון עולים. השכונה הזאת שנמ־צאה בקרבת אזור התעשיה כו״ל היום כ־360 דירות, מהן 230 לשכון עולים, 60 לשכון ותיקים ו־70 לשכון בחסכון.

בשנת 1956 נבנתה שכונה נו־ספת לשכון עולים: היא נמצאת ברחוב מגדל וכוללת כ־150 דירות.

לפני כשנתיים נוסף ליתר השי־כונות שכונת הפועלים ברחוב ברנדיס עם 50 דירות המיועדת לגדול עד ל־150 דירות.

בסה״כ נבנו עד היום ברעננה כ־780 דירות בהן מתגוררים יותר מ־3800 תושבים.

לפי יעודן מתחלקות דירות האלה כדלקמן:

שכון עולים	420 דירות
שכון ותיקים	250 דירות
שכון בחסכון	110 דירות
בסה״כ	780 דירות

יותר מ־38 אחוז מכל תושבי רעננה גרים היום בדירות שנבנו ע״י „שכון עובדים" — חברת השכון ההסתדרותית.

החברה עומדת לגשת בזמן הק־רוב לבנין 80 דירות נוספות במ־קום מרכזי ברעננה. הדירות האלה ייבנו בבתים של 4 קומות ויהוו המרכז של קרית ההסתדרות.

בסה״כ נמצאת בידי שכון עוב־דים רזרבה קרקעית שמספיקה לבנינם של קרוב ל־300 דירות גר־ספות.

ל. ק.

Jewish Historical Press (www.jpress.org.il) Brought to you by: The National Library of Israel and Tel Aviv University